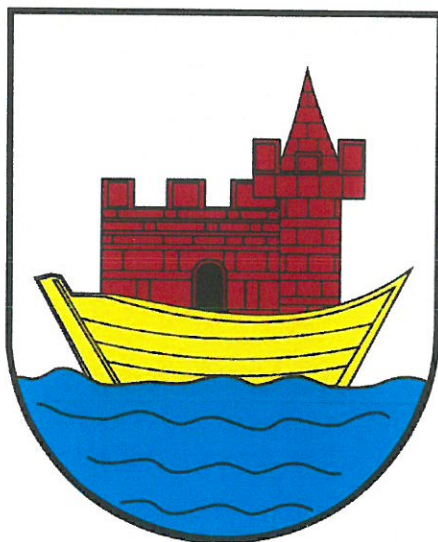

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
MIASTA I GMINY SĘPOPOL**

NA 2017 ROK

I. Wstęp

1. Istota alkoholizmu jako problemu społecznego

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu a w konsekwencji z uzależnienia alkoholowego są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Mają one ogromny wpływ na bezpieczeństwo społeczne, stan zdrowia ludzi pijących jak też relacje z rodziną i środowiskiem. Niemal codziennie media podają informacje o liczbie ofiar wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest picie alkoholu i spożywanie środków psychoaktywnych przez ludzi młodych. Alkohol, podobnie jak inne środki psychoaktywne uzależnia bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy status społeczny osoby pijącej. Uzależnienie prowadzi do degradacji życia psychicznego, duchowego i moralnego, prowadzi do stopniowej utraty wolności człowieka, utraty pracy i braku odpowiedzialności za osobę swoją i najbliższych członków rodziny. Osoba uzależniona nie potrafi racjonalnie myśleć, nie chce dostrzec problemu. Dopiero wyniszczenie organizmu i utrata zdrowia fizycznego w wielu przypadkach staje się jedynym motywem skłaniającym do zaprzestania spożywania alkoholu i podjęcia leczenia. Rodzina zazwyczaj stara się ukrywać problem, radzić sobie z nim po swojemu, podporządkowywać całe swoje życie osobie uzależnionej, co w konsekwencji prowadzi do jej współuzależnienia. W rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym bardzo często dochodzi do przemocy domowej, kiedy to najbardziej cierpią dzieci, żyjące w stanie chronicznego napięcia i stresu oraz braku poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego. Z roku na rok z powodu alkoholizmu i przemocy domowej rozpada się coraz więcej małżeństw. Wszystko to staje się przyczyną zaburzeń emocjonalnych i psychicznych u dzieci, prowadzących bardzo często do niepowodzeń szkolnych, a następnie powielania postaw rodzicielskich w młodzieńczym i dorosłym życiu. Dzieje się tak głównie z powodu braku pozytywnych wzorców w domach rodzinnych. Coraz częściej z mediów docierają do nas zatrważające wiadomości o kobietach pijących w okresie ciąży lub pijanych matkach rodzących dzieci, których krew zawiera jakieś dawki alkoholu, o matkach porzucających swoje nowonarodzone dzieci, itp. Szacuje się, iż rocznie w Polsce rodzi się 1,7% dzieci z zaburzeniami spowodowanymi piciem alkoholu przez matki w czasie ciąży. W związku z tym bardzo ważna jest zarówno profilaktyka jak i udzielanie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, ale przede wszystkim dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych. Celem działań podejmowanych przez gminę musi być zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ale w całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy.

2. Podstawy prawne i merytoryczne programu

Aby podejmować działania profilaktyczne i pomocowe, ustawodawca zobowiązał gminy do przeznaczania środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu na realizację zadań, określanych corocznie w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami gmin.

Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania. Program ma służyć minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, dlatego kierowany jest również do wszystkich rodziców, nauczycieli oraz do sprzedawców napojów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 opracowano na podstawie następujących aktów prawnych oraz innych dokumentów rekomendujących określone zadania do realizacji:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 487);
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz.1390);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 224 ze zm.);
4. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Sępólno na lata 2016 – 2023;
5. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016 z dnia 25 września 2006 r.;
6. Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 roku;
7. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).

II. Diagnoza sytuacji w Gminie Sępólno

Diagnoza ma określić problemy oraz wynikające z nich cele i zadania do zrealizowania w ramach Programu. Program musi dobrze trafić w potrzeby społeczeństwa naszej gminy. Nieodzowne jest posiadanie znajomości problemów i zagrożeń z jednej strony, zaś aspiracji, wartości i potrzeb z drugiej strony. To pozwala optymalnie wykorzystać posiadane środki i możliwości w skonstruowaniu skutecznego programu.

Według danych Urzędu Miejskiego w Sępólnie na terenie Gminy Sępólno mieszkało **6668** osób (stan na dzień 31 grudnia 2015 roku), w tym **5421** mieszkańców powyżej 18 roku życia.

Łącznie do wszystkich szkół i przedszkoli w gminie uczęszcza **604** uczniów, z czego do Gimnazjum – 147 uczniów, do 4 szkół podstawowych (klasy 0-6) – 376 uczniów, do przedszkola – 49 dzieci oraz innych form wychowania przedszkolnego – 32 dzieci (dane na dzień 30.09.2016 r.)

Uchwałą nr III/21/02 Rady Miasta i Gminy Sępólno z dnia 30 grudnia 2001 r. został ustalony limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sępólno, na **42 punkty**

do spożycia alkoholu poza miejscem sprzedaży (detal) i **8 punktów** do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży (gastronomia). Według stanu na dzień 30 listopada 2016 r. liczba wykorzystanych punktów sprzedaży wynosiła odpowiednio **26 punktów** w detalu i **4 punkty** w gastronomii.

Skrót raportu z ogólnopolskiego badania ankietowego „Młodzież i substancje psychoaktywne”, opracowanego przez dr Błażeja Dyczewskiego w ramach ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł

Badaniem ankietowym przeprowadzonym w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł objęto w roku 2014 uczniów klas V szkół podstawowych i II gimnazjum w Gminie Sępólno. W kolejnym roku badanie powtórzono na tej samej populacji. W 2015 roku w badaniu wzięło udział 59 uczniów Szkół Podstawowych (37 chłopców i 22 dziewcząt) oraz 43 gimnazjalistów (20 chłopców i 23 dziewczęta).

Głównym celem badania była diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. Oprócz zastanowienia się nad skalą tego problemu pytano się także o weryfikację przekonań i wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych. Badając młodzież gimnazjalną, skupiono się także na pomiarze natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz problemie dostępności tych substancji wśród badanej młodzieży. W ankiecie dla uczniów szkół podstawowych skupiono się na problematyce palenia tytoniu i spożywania alkoholu. Ankieta skierowana do gimnazjalistów obejmowała także zagadnienia dotyczące doświadczeń młodzieży związanych z zażywaniem takich środków psychoaktywnych, jak marihuana i dopalacze.

Uczniowie szkół podstawowych zgodnie twierdzą, że palenie papierosów jest uzależniające (chłopcy – 88%, dziewczęta – 92%). Na duże ryzyko związane z nałogowym paleniem papierosów wskazuje 87% chłopców i 93% dziewcząt, z kolei na duże ryzyko związane z nie nałogowym paleniem papierosów wskazuje co trzeci uczeń szkoły podstawowej (chłopcy – 33%, dziewczęta – 29%).

Inicjację papierosową w trakcie uczęszczania do szkoły podstawowej przechodzi 19% uczniów i 12% uczennic. Z kolei spośród uczniów szkół gimnazjalnych po pierwszego papierosa sięga już 41% chłopców i 44% dziewcząt. Badani najczęściej sięgają po papierosa w wieku 11-12 lat, czyli w momencie kończenia edukacji na poziomie szkoły podstawowej oraz w wieku 12-14 lat – w czasie nauki na poziomie szkoły gimnazjalnej.

Powyższe wyniki wskazują na gwałtowny wzrost odsetka osób przechodzących inicjację papierosową w ciągu roku dzielącego badanie 2014 i badanie 2015. Piątoklasiści wyraźnie rzadziej mieli już za sobą doświadczenia z tytoniem, niż ich o rok starsi koledzy i koleżanki. Podobnie jest w przypadku gimnazjalistów. Ci kończący naukę są znacząco bardziej doświadczeni w tej materii, niż ich rok młodsi znajomi. Sugeruje to, że ostatni rok nauki w szkole (zarówno podstawowej, jak i gimnazjalnej) sprzyja skłonności do próbowania zakazanego owocu, jakim są papierosy.

Co siódmy chłopiec – uczeń szkoły gimnazjalnej sięga po papierosa codziennie (1-5 papierosów dziennie – 6%, 6-10 papierosów dziennie – 3%, 10-20 papierosów dziennie – 2%, więcej niż paczkę dziennie – 2%), a co szesnasty (6%) sięga po papierosa mniej niż jeden raz na tydzień. Z kolei codziennie po papierosa sięga co ósma uczennica gimnazjum (1-5 papierosów dziennie – 6%, 6-10 papierosów dziennie – 3%, 10-20 papierosów dziennie – 2%, więcej niż paczkę dziennie – 1%), a co czternasta (7%) pali okazjonalnie, mniej niż jeden papieros na tydzień.

Porównując odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość palenia papierosów z pytaniem o opinię na temat powszechności tego zjawiska wśród rówieśników badanych uczniów można powiedzieć, że opinia o tym, że rówieśnicy palą papierosy jest bardziej powszechna niż samo palenie papierosów przez respondentów. Dotyczy to zarówno uczniów szkoły podstawowej, jak i gimnazjum. Spośród uczniów szkoły podstawowej pali papierosy 6% chłopców i 5% dziewcząt, natomiast wśród gimnazjalistów można spotkać 23% palących chłopców i 23% palących dziewcząt. W 2015 roku można powiedzieć, że nieco mniej niż co drugi badany uczeń gimnazjum jest przekonany, że spośród jego rówieśników przynajmniej połowa pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu. W 2014 co trzeci gimnazjalista był tego zdania.

Powyższy wynik sugeruje, że mniej więcej co czwarty uczeń lub uczennica szkoły podstawowej spośród tych, którzy spróbowali papierosa, kontynuuje tę niebezpieczną przygodę i popala również potem. Z kolei wśród gimnazjalistów dla co drugiej osoby spośród tych eksperymentujących z tytoniem jest to tylko jednorazowa przygoda. Oznacza to zarazem, że aż co druga osoba próbująca tytoniu pozostaje w mniej lub bardziej częstym kontakcie z tą używką i łatwo może popaść w nałóg.

Niepokojący jest fakt, że 13% chłopców i 11% dziewcząt w wieku gimnazjalnym deklaruje, że samodzielnie kupuje papierosy, które wypala. Oznacza to, że mimo prawnego zakazu sprzedaży tytoniu osobom nieletnim w Polsce, taki proceder bywa przez sprzedawców praktykowany. Może to wskazywać na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych w tej grupie odbiorców. Szybki rozwój fizyczny młodzieży może stanowić dodatkowe utrudnienie przy właściwym określeniu wieku nabywcy.

W zakresie problematyki picia alkoholu przez młodzież wyniki badań przedstawiają się następująco. Badani uczniowie szkół podstawowych najczęściej wykazują się brakiem wiedzy na temat składu poszczególnych alkoholi, chociaż częściej sięgają po alkohol niż po papierosa. Spośród badanych zaledwie 34% chłopców i 31% dziewcząt wskazało, że alkohol, który znajduje się w piwie, winie i wódce to ten sam związek chemiczny. Poza tym, respondenci wykazują się także brakiem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu spożywanego okazjonalnie, jak i nałogowo. Spośród badanych prawie trzy czwarte chłopców (74%) i dziewcząt (78%) uznaje małą szkodliwość związaną ze sporadycznym spożywaniem alkoholu. W grupie gimnazjalistów zjawisko spożywania alkoholu jest jeszcze bardziej powszechne. Co czwarty gimnazjalista przynajmniej raz na miesiąc spożyje alkohol, najczęściej w postaci piwa. Niepokojący jest fakt, że więcej niż co piąty gimnazjalista w ciągu ostatniego roku kupił alkohol dla siebie.

Badani uczniowie szkół podstawowych mają świadomość, że okazjonalne spożywanie alkoholu jest szkodliwe dla ich zdrowia oraz może prowadzić do uzależnienia także osób w młodym wieku. W opinii badanych uczniów okazjonalne spożywanie alkoholu przez dorosłych oprócz tego, że może prowadzić do uzależnienia ma także efekt uspokajający. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że badani uczniowie szkół podstawowych trafnie wskazują możliwe skutki niepożądane związane ze spożywaniem alkoholu oraz trafnie potrafią wskazać instytucje, do których zwróciliby się z ewentualną pomocą.

Wnioski:

Podsumowując rozważania na temat związany z występowaniem zjawiska używania substancji psychoaktywnych (w tym alkohol) wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych należy stwierdzić, iż:

- badani uczniowie najczęściej sięgają po używki w okresach przejściowych tzn. kończąc szkołę podstawową lub gimnazjum,
- młodzież najczęściej jest zachęcana do zażywania szkodliwych substancji przez kolegów bądź koleżanki,

- wśród badanej młodzieży rośnie wiedza na temat negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych (w tym alkoholu) oraz miejsc, instytucji gdzie można uzyskać fachową pomoc,
- wśród badanych rośnie przekonanie o łatwej dostępności środków uzależniających i odurzających, a miejscem dostępu jest głównie podwórko, ulica lub dyskoteka,
- niepokojące jest zjawisko błędnego przekonania wśród młodzieży na temat powszechności zażywania przez rówieśników substancji psychoaktywnych (w tym alkoholu). Ta dysproporcja między odsetkiem młodzieży faktycznie zażywającej substancje psychoaktywne, a odsetkiem młodzieży przekonanej o tym, że ich rówieśnicy zażywają te niebezpieczne substancje, może skłonić młodego człowieka do postawienia pierwszego kroku w kierunku uzależnienia i usprawiedliwiania swojej postawy na zasadzie „większość tak robi”.

Rekomendacje:

- Należy podjąć działania w kierunku rozwiązania problemu dostępności substancji odurzających dla młodego człowieka poprzez np. zwiększenie częstotliwości patroli służb mundurowych w mieście i okolicznych miejscowościach, szczególnie w godzinach popołudniowych i wieczornych, organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- Podjęcie działań edukacyjnych, wśród młodzieży i dorosłych w zakresie negatywnych skutków zażywania tych uzależniających niebezpiecznych substancji. Edukowanie to mogłoby się odbywać zarówno w postaci otwartych wykładów, spotkań z młodzieżą, ale też poprzez udział w kampaniach społecznych mających na celu, nie tyle edukację w zakresie profilaktyki ale, co wydaje się być ważniejsze, uwrażliwienie opinii publicznej na fakt, że problemy związane ze spożywaniem alkoholu, z paleniem marihuany i zażywaniem dopalaczy nie zniknęły z życia młodego człowieka, a są nieodłącznym elementem procesu dorastania przynajmniej dla części z nich.

1. Dane statystyczne opracowane na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszczach, MGOPS, GKRPA, Posterunku Policji w Sępopolu, punktu Konsultacyjno - Informacyjnego oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Bartoszczach.

I. Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszczach (dotyczące mieszkańców Gminy Sępólno, opublikowane na stronie internetowej PUP)					
Rok	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni		
			Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
I półrocze 2013	871	448	170	211	578
I półrocze 2014	818	411	139	203	579
I półrocze 2015	737	395	107	203	517
I półrocze 2016	656	332	85	195	456

II. Dane Posterunku Policji w Sępopolu		2014 rok		2015 rok		2016 rok	
		Dorośli/ nieletni		Dorośli/ nieletni		Dorośli/ nieletni	
1.	liczba interwencji domowych	103	0	133	0	101	1
2.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	14	0	3	0	2	0
3.	prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	30	0	21	0	23	0
4.	zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu	7	0	9	0	10	0
5.	popelnione przestępstwa w związku z alkoholem	18	0	11	0	12	0
6.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	18	0	34	0	13	0
7.	ilość wszczętych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	0	0
8.	ilość umorzonych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	0	1
9.	liczba czynów popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	0	0
10.	liczba podejrzanych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0	0	0
11.	ilość postępowań skierowanych do sądu z art. 207 KK	4	0	3	0	3	0

III. Dane M-GOPS w Sępopolu		2014 rok		2015 rok		2016 rok	
		Rodzin/ osób		Rodzin/ osób		Rodzin/osób	
1.	liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	142	324	126	264	127	289
2.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	41	150	34	111	39	137
3.	liczba interwencji pracowników socjalnych w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie	53	196	38	135	48	168
4.	liczba osób korzystających z porad psychologa	151 osób	341 porad	167 osób	317 porad	132 osoby	340 porad

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu wspierał finansowo osoby, które ponosiły koszty dojazdu na terapię odwykową do Poradni Leczenia Uzależnień „Szansa” w Bartoszycach.

IV. Dane z GKRPA w Sępopolu		Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
1.	Liczba wpływających wniosków	59	40	38
2.	Liczba wysłanych zaproszeń	81	66	53
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	30	27	30
4.	Liczba wystąpień o opinię psychiatryczno-psychologiczną	30	24	20
5.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	24	22	17
6.	Postanowienia Sądu o leczeniu stacjonarnym – w szpitalu	12	13	12
7.	Postanowienia Sądu o leczeniu niestacjonarnym – w poradni	10	7	6 (w tym 3 z nadzorem kuratora

W Urzędzie Miejskim w Sępopolu dwa razy w miesiącu mieszkańcy Miasta i Gminy Sępól, mogą skorzystać z porad prawnych.

Dane od psychologa w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Sępopolu:

V. Dane z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Sępopolu (liczba osób oraz udzielonych im porad):		2014 rok		2015 rok		2016 rok	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osobom z problemem alkoholowym	56	184	26	54	14	33
2.	Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	30	112	26	37	12	20
3.	Osobom doznającym przemocy w rodzinie	24	63	25	46	35	68
4.	Osób stosującym przemoc w rodzinie	19	31	6	18	15	25

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny (prowadzony przez Panią psycholog w budynku MGOPS w Sępopolu):

W ramach prowadzenia punktu konsultacyjno - informacyjnego realizowane są następujące zadania:

- Rozmowy motywujące i interwencyjne wobec osób uzależnionych bądź sięgających po psychostymulatory w sposób ryzykowny, szkodliwy;
- Poradnictwo dla rodzin i bliskich osób uzależnionych, konsultacje i interwencje uzależnionych, współuzależnionych, sprawców ofiar przemocy w rodzinie;
- Wsparcie psychologiczne, informacyjne, wartościujące i instrumentalne dla osób uzależnionych, współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy w rodzinie;
- Rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy w rodzinie;
- Stała współpraca merytoryczna i informacyjna z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pomoc informacyjna, terapeutyczna – adekwatna do potrzeb klienta.

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Bartoszycach dotyczące Gminy Sępól:

VI. Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej - nadzorem kuratorskim w Gminie Sępól zostało objętych:		2014 rok	2015 rok	2016 rok
1.	Rodzin	24	23	23
2.	Osób nieletnich	6	8	11
3.	Osób dorosłych w związku z uzależnieniem alkoholowym	9	4	2

III. Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w Gminie Sępól

1. Placówki i instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Gminne placówki oświatowe,
- Oratorium przy Parafii w Sępólnie,
- Stowarzyszenie Bezrobotnych w Sępólnie,
- LKS „Łyna” Sępólnie,
- MGOPS w Sępólnie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- MGOK w Sępólnie,
- Parafie,
- Posterunek Policji w Sępólnie,
- Straż Graniczna,
- Sołectwa.

2. Ilość osób przeszkolonych w ramach środków z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w terminie 17-19.02.2016 r. w Olsztynie, uczestniczyło 7 osób (pracownicy MGOPS, Policji GKRPA, kurator rodzinny oraz służba zdrowia);
- Narada szkoleniowa dot. rozwiązywania problemów alkoholowych w dniach 19-20 maja 2016 r., uczestniczyła 1 osoba z GKRPA;
- Szkolenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie, uczestniczyło 5 osób;
- Szkolenie w dniach 15-16.04.2016 r. w formie warsztatów dla rady pedagogicznej ze szkół w Gminie Sępólnie, do realizacji szkolnego programu z zakresu profilaktyki selektywnej. Część I pn. „Interwencja wobec uczniów sięgających po substancje psychoaktywne jako szkolny element profilaktyki” oraz Część II - dla nauczycieli i pedagogów szkolnych „Interwencja profilaktyczna wobec ucznia eksperymentującego ze środkami psychoaktywnymi” – przeszkolono w Części I -

18 nauczycieli, natomiast w Części II – 14 (koszt szkolenia poniesiono z działu na zwalczanie narkomanii);

- Szkolenie dla przedstawicieli oświaty i innych instytucji z Gminy Sępólno pn: „Procedura Niebieskiej Karty”, dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie – uczestniczyło 23 osoby (nauczyciele, członkowie GKRPA i MGOPS).

IV. Cele, zadania i realizacja działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 roku

1. **Cele operacyjne** zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 obejmują:

Profilaktykę i Rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

2. **Cel główny:**

Ograniczenie skali zjawiska problemów alkoholowych w Gminie Sępólno

3. **Cele szczegółowe:**

- a) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- b) Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież, poprzez systematyczną i planową realizację programów profilaktycznych dla uczniów i ich rodziców;
- c) Podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów wynikających z nadużywania alkoholu i stosowania przemocy;
- d) Propagowanie zdrowego stylu życia i działań prospołecznych jako alternatywy dla zachowań ryzykownych i szkodliwych;
- e) Ograniczenie rozmiarów naruszeń prawa na lokalnym rynku alkoholowym.

4. **Zadania programu i sposób ich realizacji:**

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- a) Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
- b) Finansowanie badań wykonywanych przez specjalistów w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- c) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- d) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywujące osoby z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego;

- e) Finansowanie uczestnictwa w szkoleniach, kursach, konferencjach itp. w celu podnoszenia kompetencji osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień a także przemocy w rodzinie;
 - f) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień.
- 2) *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:***
- a) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie;
 - b) Współpraca z MGOPS, pedagogiem szkolnym, lekarzami pierwszego kontaktu, Zespołem Interdyscyplinarnym i Posterunkiem Policji w zakresie udzielania pomocy osobom współuzależnionym i ofiarom przemocy w rodzinie (procedura „Niebieska Karta”);
 - c) Motywowanie osób współuzależnionych do podejmowania leczenia terapeutycznego w poradniach odwykowych;
 - d) Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie udziału w różnych formach doksztalcania przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie;
 - e) Dofinansowanie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym spektakli profilaktycznych przygotowanych przez uczniów.
- 3) *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:***
- a) Wdrażanie w placówkach oświatowych, ośrodkach kultury i stowarzyszeniach nowoczesnych i cyklicznych działań profilaktycznych uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
 - b) Dofinansowanie autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
 - c) Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom dzieci spożywających alkohol lub substancje psychoaktywne;
 - d) Finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla wychowawców i rodziców, mających na celu wzrost ich umiejętności wychowawczych, m.in. w zakresie budowania wokół dziecka systemu kontroli i wsparcia (np.: Szkoła dla Rodziców i Wychowawców);

- e) Propagowanie i dofinansowanie lokalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, w tym współorganizacja festynów rodzinnych;
- f) Propagowanie udziału w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” itp.;
- g) Dofinansowanie profilaktycznych bądź socjoterapeutycznych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie, placówki oświatowe i kulturalne;
- h) Wspieranie i dofinansowanie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu w szczególności działalności świetlic sołeckich i działań długotrwałych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- i) Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- j) Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania oraz wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przez parafie, stowarzyszenia, MGOK, kluby sportowe i inne podmioty, w tym obozów lub kolonii profilaktycznych;
- k) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu wśród młodzieży szkolnej;
- l) Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie konkursów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz aktywnego wypoczynku;
- m) Dokonywanie zakupów artykułów spożywczych, materiałów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w programie, w szczególności do realizacji zajęć profilaktycznych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy;
- n) Współorganizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym;
- o) Realizowanie działań z zakresu profilaktyki określonej w Krajowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

4) *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:*

- a) Współpraca ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Sępólno oraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sępólnie w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym dofinansowanie działań;
- b) Współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sępólnie w celu udzielania wsparcia rodzinom z problemem alkoholowym;
- c) Współpraca z Posterunkiem Policji w Sępólnie w celu zmniejszenia zjawisk przemocy domowej, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zakup

materiałów edukacyjnych i informacyjnych do wykorzystania w działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży;

- d) Współpraca ze stowarzyszeniami i wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Sępól, w zakresie realizacji przez nie programów profilaktycznych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- e) Współpraca z kościołami różnych wyznań w zakresie wszelkich ich działań na rzecz trzeźwości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży;
- f) Finansowanie różnych form dokształcania, podejmowanych przez osoby realizujące zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, pracujących na rzecz mieszkańców gminy Sępól w celu podniesienia ich kompetencji.

5) *Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:*

- a) Wydawanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej;
- b) Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art.18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- c) Interweniowanie w przypadkach naruszenia przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- d) Podjęcie interwencji w przypadkach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. **GKRPA**, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje więc gminną politykę społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, określoną w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. *Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:*

1) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w następujących czynnościach związanych z realizacją Gminnego Programu:

a) za udział w posiedzeniach:

- przewodniczący i sekretarz komisji – 13% minimalnego wynagrodzenia,
- członkowie komisji – 9% minimalnego wynagrodzenia,

- b) za przeprowadzenie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami uzależnionymi bądź członkami ich rodzin – 3% minimalnego wynagrodzenia,
- c) za kontrolę jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 3% minimalnego wynagrodzenia.

Podstawą wypłaty wynagrodzeń za pracę członków Komisji są listy obecności lub protokoły z posiedzeń lub innych prowadzonych czynności, na których został złożony własnoręczny podpis członka komisji;

Przez „minimalne wynagrodzenie” należy rozumieć wynagrodzenie określone w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.).

- 2) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów wyjazdów służbowych z tytułu uczestnictwa w szkoleniach, wg załączonych do delegacji biletów za przejazd i rachunków za noclegi.
- 3) Członkowie Komisji będący pracownikami etatowymi gminnych jednostek samorządowych za wykonywane czynności w godzinach swojej pracy, nie otrzymują wynagrodzenia.

VI. Źródła i zasady finansowania Programu

- 1. Na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sępólno na rok 2017, przeznacza się środki własne uzyskane z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępólno.
- 2. Realizacja zadań określonych w Programie, odbywa się zgodnie z planem określonym w budżecie gminy na 2017 rok.
- 3. W budżecie Gminy Sępólno na 2017 rok, na realizację zadań wskazanych w Programie, zaplanowano kwotę: **70 000,- zł.**
- 4. Kwota określona w ust. 3 może ulec zmianie o środki pozostałe i niewydatkowane z roku poprzedniego oraz faktyczne środki finansowe pozyskane w 2017 roku z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 5. Na podstawie art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.
- 6. Realizatorem programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Sępólnie.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Ocena przebiegu realizacji i efektywności Programu odbędzie się na podstawie analizy sprawozdań merytorycznych i finansowych, dokonanej po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wskaźnikami stanowiącymi podstawę dokonania oceny Programu będą w szczególności:

- liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno - informacyjne,
- liczba osób wobec których zostało przeprowadzone badanie i zostały wydane opinie psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- liczba osób zobowiązanych przez Sąd do leczenia odwykowego,
- liczba dzieci i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi,
- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba uczestników szkoleń.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
W SIĘPOPOLE
Beata Jarzynka